

INLEIDING

Armin Mola is een jonge acteur, die aan het KASK in Gent studeert. Hij werd bekend door zijn hoofdrol in de Ketnet-serie [Hoodie](#), die intussen in meer dan 70 landen werd uitgezonden.

Armins ouders vluchtten uit Iran, toen hij nog een baby was. Vier jaar geleden schreef Armin hier een monoloog over, waarmee hij afstudeerde aan het Lemmensinstituut in Leuven. Onder de vleugels van fABULEUS werkte hij zijn voorstelling uit tot een professionele productie.

In *I love (and hate) you, Iran* voert Armin **een fictief personage** op: Dariush Omidi. In het verhaal van Dariush verweeft Armin zijn eigen familieverhaal met anekdotes van vrienden.

Dariush groeit op in Turnhout, in een gezin dat noodgedwongen Iran verruilde voor België. Hij beschrijft de vlucht van zijn ouders en vertelt over zijn jeugd, waarin hij een paar keer terugkeert naar zijn geboorteland. Zoekend naar wat het betekent om Iraniër, Belg en vooral zichzelf te zijn, brengt Dariush een snijdende haat-liefdesverklaring aan een plek waarnaar hij niet meer terug kan.

De voorstelling biedt veel aanknopingspunten om het in de klas te hebben over:

- vluchten, migreren, hoe het is om op te groeien in een land dat niet je geboorteland is
- de geschiedenis en de politiek van Iran en het Midden-Oosten
- onze westerse blik op de wereld, hoe die blik gekleurd is en waar onze blinde vlekken liggen

Heeft u nog vragen of suggesties?

Neem contact met ons op!

Mail gerust naar filip@fabuleus.be

Concept, tekst & spel Armin Mola **Eindregie** Mokhallad Rasem **Dramaturgie** Peter Anthonissen **Kostuums** Rida Habib Allah **Artistieke coach** Thomas Bellinck **Scenografie** Anthony Nti **Productie** fABULEUS **Met de steun van** de Warande, de stad Leuven en de Vlaamse overheid

VRAGEN VOORAF

Iran

Waar ligt Iran?

Wat weet je over Iran, de taal, de bevolking, het geloof?

Ken je mensen die afkomstig zijn uit Iran?

Zou je het land graag een keer bezoeken? Waarom wel of waarom niet?

Wat voor soort regime heeft Iran?

Welke rol speelt Iran in de wereld?

Hoe staat het Westen tegenover Iran?

Het zou interessant zijn om vooraf te peilen welke opvattingen heersen in de klas en om die ideeën op één of andere manier vast te leggen. Nadien (na opzoekwerk, gesprekken, de voorstelling...) zou je kunnen nagaan of hun blik enigszins geëvolueerd is. Verderop in deze lesmap vind je alvast meer achtergrondinformatie en bronnen.

Wat is jouw geschiedenis?

Hoe sta je tegenover mensen die vluchten uit hun land?

Hoe is het volgens jou om op te groeien in een ander land dan je geboorteland?

Ga op onderzoek. Spreek met oudere familieleden. Zit er een migratieverhaal in jouw familie? (soms is een verhuis van de ene naar de andere stad al een levensveranderende gebeurtenis)

Waar komen jouw ouders, grootouders, overgrootouders vandaan?

Welke dromen hadden zij? Welke hindernissen moesten ze overwinnen?

INTERVIEW MET ARMIN MOLA

Als ik ervoor kan zorgen dat de stemmen uit Iran wat luider klinken, dan moet ik dat doen

Armin Mola begroet me met uitgestoken armen en een hartelijke lach. We ontmoeten elkaar op een zomerse woensdagmiddag. Het is droog, de zon laat zich af en toe zien. Locatie: de prachtige binnentuin van het KASK in Gent. Als die niet zo groot was geweest, had ik geloofd dat we bij Armin thuis in de tuin zaten. Hij is hier op zijn gemak. Terwijl we wandelen naar een van zijn favoriete plekjes in de tuin, vertelt hij trots over zijn studieparcours en zijn medestudenten. We vleien ons neer op de grond in de schaduw van een prachtige boom. Ik haast me om mijn opnameapparaat in te schakelen, want tijdens het wandelen vertelde Armin me al dat hij een kameleon is. Een soort van mensen-kameleon die soepel schakelt tussen verschillende Vlaamse dialecten, Standaardnederlands met Turnhoutse tongval, Engels en Perzisch. Het tempo ligt hoog, de energie bruist. Armin en ik duiken met veel zin het interview in.

Jouw eerste solovoorstelling *I love (and hate) you, Iran* gaat binnenkort in première. Hoe voelt dat voor jou?

Heel cool! En vooral superbelangrijk, zowel op vlak van maken als van spelen. Het is niet niets, een solovoorstelling. Dat beseft ik ook wel. Ik ben drieëntwintig jaar, zit midden in mijn studie Drama aan het KASK. Ik kan nu al op tournee gaan en mijn werk tonen aan het publiek. Dat is heel cool en heel belangrijk.

Wat vind je dan belangrijk?

Er zitten heel wat thema's in: vluchten en thuiskomen, liefde en haat, onderdrukking en oorlog, het heden en verleden van Iran, opgroeien en al het moois en lelijks dat daarbij hoort, ... De voorstelling is niet alleen herkenbaar voor mensen uit Iran. Het is herkenbaar voor iedereen. Vooral voor jongeren. Ik speelde de voorstelling al voor twee middelbare scholen en de respons daarop was *super nice*.

Een meisje uit Syrië zei na de voorstelling: "Alles wat jij vertelt over Iran, herken ik. Ik voel hetzelfde voor Syrië dat jij voor Iran voelt." Een meisje met Nigeriaanse roots bekende dat ze helemaal niet op die school in kwestie zat. "Een vriendin van me nam me mee. Dit is de eerste keer dat iemand mijn verhaal heeft verteld. Bedankt daarvoor." Maar ook witte mensen die me zeggen: "Ik werd helemaal meegezogen in uw verhaal, in uw cultuur, in uw land." Een jongen van vijftien vroeg welke muzieknummers ik gebruikte tijdens de voorstelling. Hij ging die nummers in zijn Spotify-lijst zetten. Misschien begreep die het verhaal helemaal niet – dat kan – maar hij luistert nu wel naar Iraanse muziek.

Wat maakt de voorstelling zo toegankelijk?

Het is het verhaal van velen. Letterlijk. Ik heb voor deze voorstelling mijn eigen verhaal verweven met de verhalen van vrienden en familie. Het personage Dariush Omidi brengt dat grotere verhaal in een gewone en toegankelijke taal. Hij neemt geen moeilijke *vocabulaire* in de mond. Dariush spreekt de taal van iemand die zoekende is.

De voorstelling is gebaseerd op je afstudeerwerk voor het Lemmensinstituut. Dat is intussen vier jaar geleden. Je bent op dit moment het stuk aan het herwerken. Hoe loopt dat maakproces?

Het is best lastig. Daar wil ik eerlijk in zijn. Ik heb al een deel van de voorstelling herschreven. Ik weet niet altijd of een scène goed is en wat ik eraan moet veranderen. Kill your darlings, denk ik wel eens. Maar dat is niet zo makkelijk.

Ik merk ook een evolutie in mijn schrijven. Vroeger vertelde ik gewoon verhalen. Nu probeer ik echt nieuwe *jokes* te schrijven en werk ik bewust toe naar een clou. Soms zitten daar leuke dingen tussen. Soms is het *straight* voor de vuilbak.

Gelukkig krijg ik begeleiding. Ik kan de hulp invoeren van twee dramaturgen: Peter Anthonissen en Thomas Bellinck. Ik kan ook enkele dagen samenwerken met Anthony Nti. Mokhallad Rasem doet de eindregie. Dat zijn grote namen. Die mensen hebben al veel verwezenlijkt en hebben heel wat coole ideeën. Ik sta er dus zeker niet alleen voor. Maar de voorstelling is wel mijn baby.

Zodra het schrijven erop zit, ga ik volop repeteren. Maar het is meer dan repeteren alleen: het lichtplan, de outfit, de muziek. Ik ben rapper en maak ook zelf muziek. Binnenkort duik ik de studio in om songs te maken. Die wil ik in de voorstelling gebruiken. Het maakproces is supercool maar best wel stresserend.

Wat maakt het dan stresserend?

De voorstelling was vier jaar geleden best oké. De respons was wel altijd goed. Maar exact hetzelfde laten zien als toen, dat kan ik niet. Ik heb veel meer bagage nu. Hoe kan ik die bagage gebruiken? Hoe zorg ik ervoor dat alles goed bij elkaar blijft passen?

Er is intussen ook zoveel gebeurd in Iran. Het geweld, de moorden. De politiek in mijn vaderland is zo *messed up* dat ik daar extreem furieus van word. En ik niet alleen: mensen komen op straat om te protesteren. Zo kwam ik tijdens een protestmars in Brussel Iraniërs uit Zwitserland tegen. Ze hadden urenlang gereisd om vier uur lang hun stemmen kapot te schreeuwen voor verandering op een plein in Brussel waar ze niemand anders kenden. Toen ik hen vroeg waarom ze van zo ver kwamen, antwoordden ze me: "Dat is onze taak."

Mensen in Iran hebben echt geen stem. Hier hebben mensen tenminste toch een beetje een stem. Als ik met mijn voorstelling ervoor kan zorgen dat die stemmen uit Iran toch wat luider klinken, dan moet ik dat doen. Dat is mijn taak.

Wat mensen ervan gaan vinden, bezorgt me eigenlijk geen stress. Ik heb deze voorstelling niet gemaakt voor de staande ovaties aan het einde. Natuurlijk hoop ik daar wel op. Maar daar doe ik het niet voor.

Waarvoor doe je het dan wel?

Om het verhaal te vertellen. Niet voor het geld. Niet voor de *fame*. Voor het verhaal.

De eerste tien minuten van de eerste schoolvoorstelling die ik speelde, waren echt angstaanjagend. Ik hoorde dat het een school was waar al eens werd gevochten tijdens voorstellingen. Die eerste tien minuten waren mensen aan het kletsen met elkaar. Iemand herhaalde continu wat ik zei. Een andere was selfies aan het maken met zijn gsm. Maar na een kwartier waren ze allemaal stil. Na een half uur had ik ze helemaal mee. Aan het einde gaven ze me een staande ovatie. *Dudes* van de *streets* die naar een voorstelling kijken. Er zijn zoveel mensen die zeggen dat het niet kan, maar het kan dus wel. De voorstelling toont de rollercoaster aan emoties waarop een jongen van achttien jaar zit. Er zijn zoveel jongens, *I was one of them*, die denken dat je altijd stoer moet zijn. Dat je nooit je hart mag luchten. Die jongens zie ik in het publiek zitten. Ik hoop dat ik hen kan tonen dat het oké is om te voelen. Nogmaals, ik breng het verhaal en zij doen ermee wat ze willen. Maar ik merk op dat het iets met hen doet: "Wow, die *guy* heeft gewoon zijn ziel op tafel gelegd. Wij voelen hem."

Het theater mag geen nicheplek zijn die is voorbehouden voor een specifiek publiek. De drempel om naar het theater te gaan moet echt verlaagd worden. Daar wil ik met mijn voorstelling actief aan bijdragen.

Tijd om af te ronden. Armin heeft een drukke agenda en moet zo naar een volgende afspraak toe. We hadden met gemak nog wel een uurtje vol gebabbeld, daar onder die mooie boom in de binnentuin van het KASK. We nemen afscheid. Onderweg naar huis schiet het me ineens binnen. Armin mag dan misschien wel een mensen-kameleon zijn. Maar in tegenstelling tot echte kameleons gaat Armin niet zomaar op in zijn omgeving. Daarvoor is hij te klank- en kleurrijk. Gelukkig, want zijn verhalen zijn veel te belangrijk om zomaar verloren te gaan in de achtergrond.

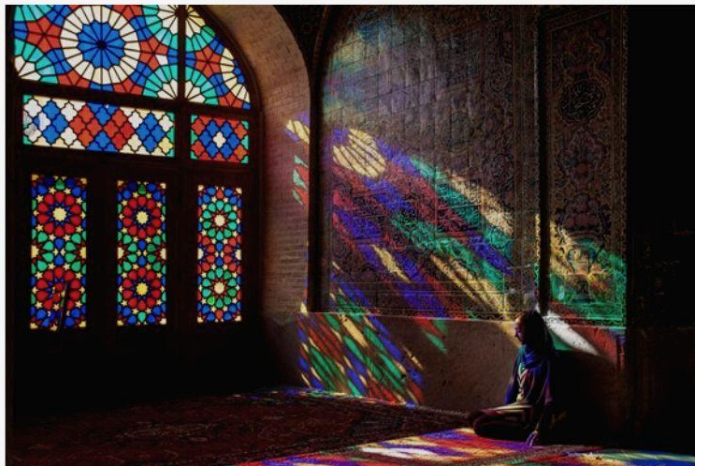
(Kelia Kaniki Masengo – augustus 2023)

EXTRA:
interview met Karrewiet

Eind 2022, toen de mensen in Iran massaal op straat kwamen na de dood van Mahsa Amine, sprak Armin over de protesten

<https://www.youtube.com/watch?v=7KRLYJYmwow>

ACHTERGRONDINFORMATIE

“De meeste mensen die Iran bezoeken, zijn na afloop aangenaam verrast. Hun ervaringen komen totaal niet overeen met het rigide en sombere beeld dat de media doorgaans van het land tonen. Ze ervaren Iran als een groot openluchtmuseum dat omgeven is door een indrukwekkend woestijnlandschap. En bovenal een land waar de mensen je spontaan welkom heten en behulpzaam zijn.” Heleen van der Linden

"Iran is een complex land van grote tegenstellingen, tussen bijvoorbeeld conservatieve en progressieve culturen, democratische en autoritaire tendensen. Naast tegenstellingen wordt Iran gekenmerkt door veranderingen, wat niet strookt met het beeld van een rigide theocratie waarin alles stil staat. De Islamitische Republiek creëerde een situatie waarin veel meer vrouwen uit religieuze gezinnen gingen studeren. (...) De creatieve manier waarop Iraniërs om weten te gaan met geboden en verboden en obstakels omzeild hebben, heeft bovendien geleid tot een dynamische samenleving die botst tegen de autoritaire politieke structuren, en deze langzaam uitholt.” Jafari Peyman

Twee fragmenten uit de gids ***Te gast in Iran*** (samenstelling Eefje Blankevoort).

Iran ligt in het **Midden-Oosten** en grenst aan Irak (Koerdistan Autonome Regio), Turkije, Armenië, Azerbeidzjan, Turkmenistan, Afghanistan en Pakistan. De Perzische Golf en de Golf van Oman bevinden zich ten zuiden en de Kaspische Zee ten noorden van Iran.

De hoofdstad van Iran is **Teheran**.

De officiële taal van Iran is **Farsi** (Perzisch), een Indo-Europese taal. Farsi is niet hetzelfde als Arabisch. Ze zijn (en klinken) compleet verschillend, maar beide talen gebruiken wel hetzelfde alfabet. Naast het Farsi worden er in Iran tal van andere talen gesproken zoals het Koerdisch, Azeri (Turks) en Turkmeens. In de grote steden spreekt men ook Engels, vooral de jongere generatie.

De **islam** is de belangrijkste religie in Iran. Achtennegentig procent van de Iraanse bevolking is moslim, waarvan de meerderheid **sjiitisch** (89 procent) en de rest soennitisch is (10 procent). [Wat is het verschil tussen sjiieten en soenieten?](#)

AANRADER De Iraanse politieke situatie is erg complex. Het online artikel ***Iran: het land waar niets mag?*** biedt een begrijpelijk overzicht hoe de Iraanse politiek de laatste decennia is geëvolueerd, tot en met de protesten na de dood van Mahsa Amini in 2022. <https://npokennis.nl/longread/7769/iran-het-land-waar-niets-mag#id-1>

In het kort

- Voor 1979 is Iran een monarchie. In 1978 komt de bevolking in opstand tegen de sjah (Perzisch voor 'koning') Mohammed Reza Pahlavi, omwille van zijn dictatoriaal regime, en zijn prowesters beleid.
- Geleidelijk aan sluiten meer en meer mensen zich aan bij het verzet, vanuit allerlei verschillende motieven (communisten, feministen, islamisten...). Een van die groeperingen is de Islamitische Revolutionaire Partij (IRP).
- Wanneer de sjah uiteindelijk het land uitvlucht, grijpt de IRP de macht. Zij maken van Iran een Islamitische Republiek waarin de regels van de Koran gelden. De politiek van Iran is uniek in de wereld. Het is het enige land dat zowel een theocratische als een 'democratische' regering heeft. Iran heeft dus een democratisch stelsel, maar naast de verkozen president is er een geestelijke leider, ayatollah Khamenei, die op veel vlakken meer macht en invloed heeft en zelfs over zijn eigen leger beschikt.
- Vrouwen hebben minder rechten. Homoseksualiteit is een misdaad. De [zedepolitie](#) kan iedereen oppakken die zich niet houdt aan de strenge interpretatie van de islam. Veel Iraniërs verzetten zich (stiekem of openlijk) tegen de dwingende regels.
- De laatste jaren zijn er vaak protesten tegen het bewind van de ayatollah. In 2022 breekt een opstand uit. Duizenden mensen protesteren voor meer vrijheid en gelijke rechten na de dood van de 22-jarige [Mahsa Amini](#). Het regime sloeg hard terug.
- Iran is een belangrijke macht in de wereldpolitiek. Er is een [diepgewortelde vijandschap tussen Israël en Iran](#), die invloed heeft op alle andere spanningen in het Midden-Oosten.
- In mei 2024 kwam de voormalige president Ebrahim Raisi om in een helikoptercrash. De hervormingsgezinde Masoud Pezeshkian werd in juli 2024 verkozen tot president. Dr. Pezeshkian, een hartchirurg en lid van het Iraanse parlement, heeft zich kritisch uitgelaten over de beruchte Iraanse zedepolitie en hij heeft ook opgeroepen tot constructieve onderhandelingen met het Westen. Zijn bevoegdheden zijn echter beperkt en de oorlog in Gaza maakt toenadering tussen het Westen en Iran zo goed als onmogelijk.

Historische tijdlijn van Iran (tot 2018)

<https://www.vpro.nl/programmas/onze-man-in-teheran/tijdlijn-iran.html>

Iets recenter profiel van Iran (tot en met 2024) van de BBC

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14541327>

AANRADER De Nederlandse televisiereeks *Onze man in Teheran* schijnt erg de moeite te zijn. Je kan de reeks terugvinden op Nederlandse streamingplatformen, en was ook een tijdlang te bekijken op VRT MAX. De reeks is ook verkrijgbaar op dvd.

AANRADER *Persepolis* van Marjane Satrapi, zowel **de strip** als **de film**. Marjane is een jong Iraans meisje, dat droomt over de toekomst en hoe ze de wereld zal verbeteren. Binnen een moderne opvoeding volgt ze opgewonden de gebeurtenissen rond de revolutie en de val van het regime van de Sjah. Met de oprichting van de Islamitische republiek breekt een andere tijd aan: de opmars van de Islamitische dictatuur. Marjane wil geen hoofddoek dragen en ageert tegen de onderdrukking van vrouwen. Van Iran komt ze in een internaat in Wenen terecht. Woelige tienerjaren vol punk- en hardrock volgen, ondertussen worstelt Marjane met haar lichamelijkeheid, teleurstellende liefdes en eenzaamheid.

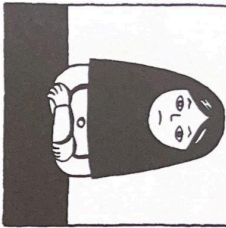
Met haar strip/film stelde Satrapi heel wat Westerse clichés aan de kaak. Plotseling beseften een hoop mensen dat Iran niet alleen bevolkt wordt door lange baarden en dat het land een van de oudste culturen van de wereld is, die je niet alleen moet beoordelen op de geschiedenis van de afgelopen decennia.

De [lesbrief](#) rond de film *Persepolis* was een inspiratiebron voor deze lesmap

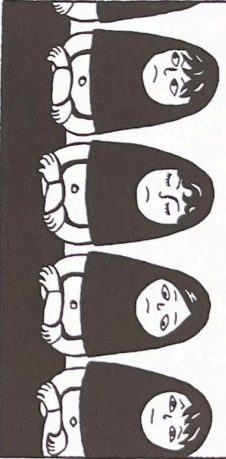

HOOFDDOEKJES

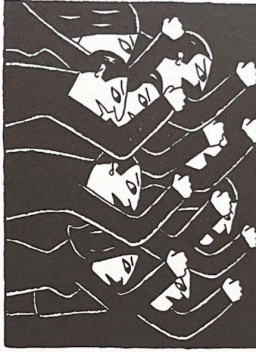
DIT BEELD IS OP MIJN TIEBDE. DAT WAS IN 1980.

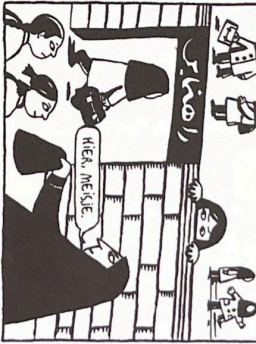
EN DIT IS EEN FOTO VAN MIJN KLAS. IK ZIT HELEMAAL LINKS, MET BUITEN BEELD, VAN LINKS NAAR RECHTS: GOLDAJE, MARSHO, NARINE, MINNA.

IN 1979 VOND IK EEN REVOLUTIE PLANT DIE ANDER- VANDS DE 'ISLAMITISCHE REVOLUTIE' & GAAN METEN.

DAARVOOR WERD IN 1980 VOOR HET EERST HET DINGEN VAN EEN HOOFDDOEK VERBLIJFT OF SCHOOL.

DIE HOOFDDOEK MOEGEN WE NIET GEMAK, VOORAL NIET OM DAT WE NIET WISTEN WAAROM.

TE WAHAI!

DOE MET VOOR DE WAHEDI!

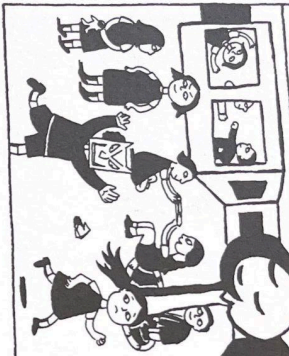
HOU! IK BEN HET SWARTE MONSTERT!

(HEEF TENG.)

EEST OF ENAEN

(HUHUHU)

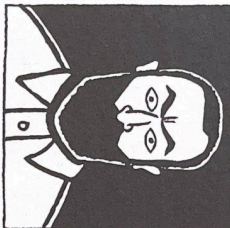
HET WIKIN OOK JOOSNAT WE MET JAN, DAARVOOR, IN 1977, OF EEN FRANSE, OEBANKE SCHOOL ZITEN!

MET JONGENS EN MEISJES SAMEN

EN RIJTELING, IN 1980....

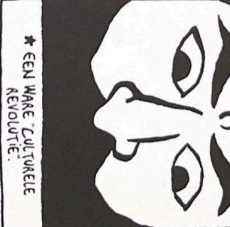
HET EEN SYMBOLEN VAN HET KAPITALISME.

BRAWO!

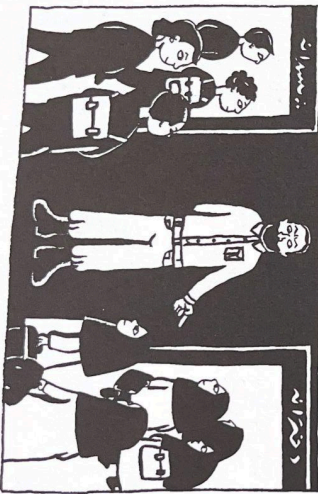
HEEL JUUST!

VAN DECARBONIE

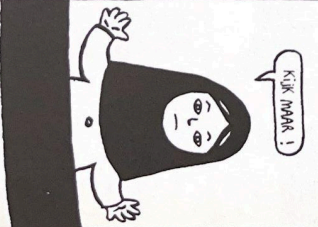

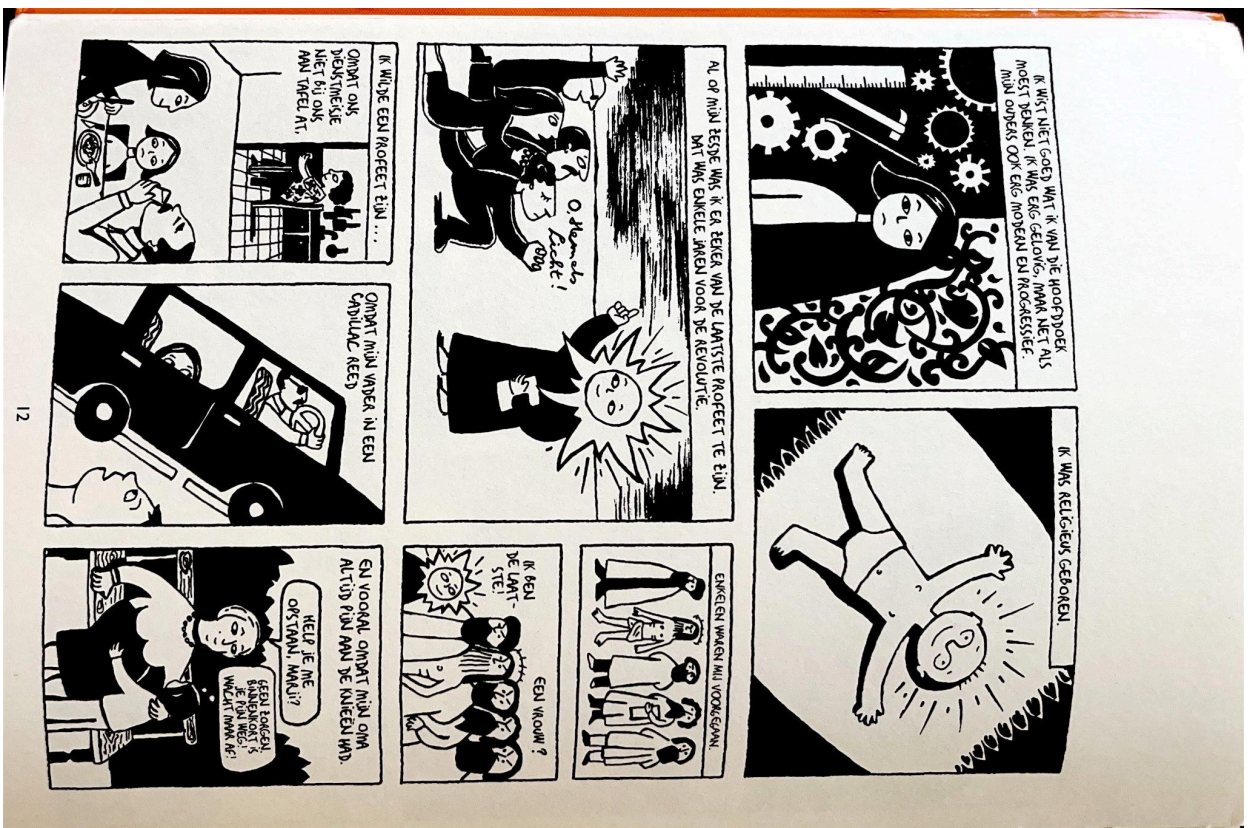
* EEN WAKE CULTURELE REVOLUTIE.

WE, MENSEN GESLIEDEN EN VAN ONZE VRIENDEN GESCHIEDEN!

KIK, MAAR!

(de eerste pagina's van Persepolis)